

FETE

și

leciori de

Impărați

BASME ROMÂNEȘTI REPOVESTITE
DE RĂZVAN NĂSTASE

Cuprins

Pasărea Măiastră / 5

Aripă-Frumoasă / 17

Niculcea / 31

Făt-Frumos și fata lui Roșu-Împărat / 37

Floarea și Florea / 45

Cele trei rodii aurite / 53

Împărăția Arăpușchii / 65

Pătru Făt-Frumos și Staticot-Barbă-d-un-cot / 73

Porcul cel fermecat / 83

Mäiästrä

A fost odată un împărat evlavios și bun, care avea trei feciori. Pe lângă multe bunătați ce făcuse oamenilor din împărăția lui, a ridicat și o mănăstire cum nu s-a mai văzut. A împodobit-o cu aur, pietre nestemate, stâlpi de marmură, într-un cuvânt, cu tot ce era mai scump și mai frumos. Cu cât se bucura împăratul de frumusețea ei, cu atât se întrista că nu putea să o termine, căci turnul se surpa.

— Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârși o sfântă biserică? Am cheltuit aproape toată averea țării, și ea nu este încă gata.

Dădu de veste în țară că orice meșter care va putea să-i ridice turnul va dobândi de la el mari daruri și dregătorii. Pe lângă aceasta, porunci ca în toate bisericile să se facă rugăciuni ca să se îndure milostivul Dumnezeu să-i trimită un meșter bun. A treia noapte visă împăratul că, dacă va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt și-i va așeza cuibul în turn, se va putea face mănăstirea cu totul.

Le spuse fiilor săi acest vis, iar ei se întreceau care să plece mai întâi. Atunci, împăratul le zise:

— Să se ducă fiul meu cel mai mare; și dacă nu va putea să izbutească el, să se ducă următorul, și tot așa, până când Dumnezeu își va arăta mila.

Copiii tăcură și se supuseră, iar feciorul cel mare se pregăti de drum. Merse ce merse, și după ce trecu de hotarele împărăției, se opri într-o

dumbravă frumoasă. Făcuse focul și aștepta să se gătească mâncarea, când văzu înaintea lui un vulpoi care-l rugă să-și lege ogarul, să-i dea și lui un codru de pâine, un pahar de vin și să-l lase să se încălzească la foc. Fiul împăratului, în loc să-l asculte, dădu drumul ogarului, care porni după el. Atunci, vulpoiul făcu un semn asupra lui și-l schimbă în stană de piatră.

Văzând împăratul că fiul său cel mare nu se mai întoarce, ascultă rugămintea fiului mijlociu și îi îngădui să meargă și el. Acesta păți însă ca fratele mai mare.

Împăratul căzu pe gânduri, văzând că, după atâta vreme, fiii săi nu se mai întorseseră nici cu pasărea măiastră, nici fără. Atunci, fiul cel mai mic îi zise:

— Tată, iată că a trecut mult de când frații mei cei mari au plecat să aducă pasărea măiastră și nu s-au mai întors. Te rog să mă lași și pe mine să-mi încerc norocul. Dacă voi izbuti, te vei bucura, tată, că ți se împlinește dorința.

— Frații tăi cei mari, zise împăratul, după cum se vede, n-au putut să facă nimic pentru a aduce acea pasăre măiastră, ba poate au și murit, că sunt duși de atâta vreme și nu se mai întorc. Eu sunt bătrân. Dacă vei lipsi și tu, cine să-mi dea ajutor la greutățile împărăției, și dacă voi muri, cine să se suie pe scaunul meu, dacă nu tu, fiul meu? Rămâi aici, dragul tatei, nu te mai duce!

Mezinul însă ținea morțiș să plece.

După multe rugăminți și stăruințe, împăratul se înduplecă și-i dădu voie. Își alese calul care-i plăcu din grajdul împăratesc, își luă un ogar să-l aibă de tovarăș, merinde de ajuns și plecă.

După un timp, sosiră amândoi fiii cei mai mari ai împăratului, aducând cu ei pasărea măiastră și o slujnică pe care o făcură găinăreasă. Toată lumea se mira de frumusețea fără seamăn a acelei păsări, ale cărei pene străluceau ca oglinda la soare; pasărea se așeză în turnul bisericii în cuibul ei, iar turnul nu se mai surpă. Un lucru era însă ciudat: pasărea părea a fi mută, căci nu cânta deloc, spre mâhnirea împăratului și a tuturor celor care treceau pe acolo.

Locuitorii începuseră a uita de fiul cel mic al împăratului, atât de mare le era bucuria că li se adusese pasărea măiastră, iar turnul nu se mai surpase, și astfel biserica se putuse construi; numai împăratul era amărât în sufletul său că nu este de față și fiul cel mic. Într-una din zile veni găinăreasa și-i zise:

— Mărite împărate, toată cetatea se minunează de glasul păsării măiestre; cum a intrat azi de dimineață în biserică un cioban, pasărea a început să cânte și s-a înveselit. Asta este a doua oară de când, cum intră acel cioban în biserică, pasărea cântă; cum iese el, ea tace.

— Să se aducă acel cioban înaintea mea chiar acum!

— Măria ta, ciobanul este străin, nimeni nu-l cunoaște. Fiii Măriei Tale ar fi pus paznici să-l prindă.

— Taci, zise împăratul, nu vorbi de fiii mei, căci nu ți se cuvine!

Împăratul puse și el câțiva slujbași să pândească și, cum îl vor vedea pe cioban, să pună mâna pe el și să-l aducă înaintea lui.

Nu se mulțumi cu atât, ci el însuși se duse la biserică pentru a auzi cu urechile sale cântecul minunat al păsării și a-l vedea pe acel cioban tânăr; de n-ar fi fost de față, s-ar fi pornit o luptă crâncenă între slujitorii săi și oamenii puși de fiii lui să-l prindă pe cioban. Atunci, împăratul porunci să-l aducă pe acel cioban la palatul său, pentru că simți el ceva anume când îl văzu așa de tânăr, blând, smerit și cu chip de voinic.

După ce ieși din biserică, împăratul se duse la palat, pentru că inima îi zicea că trebuie să fie ceva cu acel cioban. Cum îl văzu, împăratul îi zise:

— Ia spune-mi, flăcăule, de unde ești? Cum s-a întâmplat de ai venit pe-aici?

— Istoria mea, luminate împărate, este lungă. Am și părinți, și frați. Ca să-ți povestesc cum am venit pe-aici și de unde sunt, îmi trebuie mult timp. Dar dacă voința Măriei Tale este să știi, sunt gata. Chiar mâine în zori voi veni la Măria Ta. Acum este târziu.

— Bine, voinice; mâine-dimineață te aștept.

A doua zi, ciobanul veni și așteptă porunca împăratului, care-l chemă înaintea lui.

— Ia spune-mi, flăcăule, de ce cântă pasărea măiastră cum pui tu piciorul în biserică și tace când ieși?

— Luminate împărate, lasă-mă să-ți povestesc toată istoria mea!

— Te ascult, povestește-mi tot ce vei vrea!

Atunci, ciobanul începu:

— Am tată și frați. Am plecat din casa părintească pentru a face o faptă dorită de tata, căci era trist. După o călătorie de câteva zile, am ajuns la o câmpie frumoasă, de unde se deschideau mai multe drumuri. Acolo m-am hotărât să fac popas. Mi-am făcut un foc bun, am scos merinde, și când era să mă așez la masă, mă trezesc cu un vulpoi lângă mine. Parcă ieșise din pământ.

— Te rog, zise el, lasă-mă să mă încălzesc și eu la focul tău, că, uite, tremur de-mi clănțnesc dinții în gură. Dă-mi și o bucată de pâine și un pahar de vin, să-mi potolesc foamea și setea! Ca să mănânc în liniște și să mă pot încălzi fără frică, leagă-ți ogarul.

— Prea bine, i-am zis, poftim la foc; uite mâncare și băutură, ia cât vei pofti.

Apoi am legat ogarul și ne-am așezat amândoi lângă foc, povestind. Din una, din alta, îi spun unde mă duc; ba încă îl și rog, dacă știe, să-mi spună cum să fac, cum să dreg, să împlinesc slujba.

— Stai fără grijă, îmi zise vulpoiul. Mâine-dimineață plecăm amândoi și, dacă nu te-oi face eu să izbutești, să nu-mi spui pe nume.

Am stat la foc, ne-am ospătat ca niște prieteni, apoi vulpoiul își luă noaptea bună și pieri ca o nălucă. Tot frământându-mi mintea să știu cum a venit și cum s-a dus, am adormit.

A doua zi, m-a găsit uitându-mă la niște stane de piatră ce închipuiau doi oameni, doi cai și doi ogari. De cum l-am văzut, ne-am pregătit de drum.

Vulpoiul se dădu de trei ori peste cap și se făcu un voinic tare frumos. Pe drum îmi spuse că locul unde am rămas noaptea trecută este al lui, că este însurat, că are copii, că este blestemat să se ascundă în trup de vulpoi până când un om va avea milă de el, îl va primi să se încălzească la foc cu dânsul, îi va da pâine și un pahar de vin; eu fusesem acel om, iar acum era dezlegat de blestem și de aceea va merge cu mine până ce voi izbândi.

Mi-a părut bine de această întâmplare, și așa am mers până la o poiană, unde am făcut popas peste noapte. Tovarășul meu de călătorie mi-a spus că a doua zi aveam să trecem hotarul unor zmei, că acolo credea el că voi găsi ceea ce căutam.

A doua zi am înaintat cu teamă pe moșia zmeilor; spre prânz, am ajuns la palatele lor. Ce am văzut acolo, nu se poate povesti. Grădina avea fel de fel de flori și de pomi; casele din argint străluceau la soare ca oglinda, iar fântânile aruncau apă în sus. Din fericire, zmeii nu erau acasă când am ajuns acolo și am fost întâmpinați în prag de o fată tare frumoasă, care ne zise să nu călcăm în curte în lipsa zmeilor, că nu e bine de noi; apoi începu să lăcrimeze de bucurie că a mai văzut oameni de pe tărâmul de unde au furat-o zmeii.

Întrebând-o despre ce căutam, ne-a spus că se află la alți zmei, rude ale zmeilor pe moșia căroră eram.

— Duceți-vă, ne zise ea. Cu ajutorul lui Dumnezeu, veți izbândi, iar la întoarcere, luați-mă și pe mine.

După ce ne învăță cum să facem să intrăm în curtea zmeilor și cum să umblăm, mă puse să jur că nu o să o las la zmei. Ce-i drept, și mie îmi plăcuse fata de cum o văzusem.

În revărsat de zori, am pornit pe tărâmul celorlalți zmei, și am ajuns spre amiază la palatele lor, care erau și mai frumoase decât ale celor dintâi. Cum am descălecat, m-am dus la grajd, iar tovarășul meu s-a întors înapoi; fiindcă așa ne învățase fata. Caii erau la iesle. Unul din ei a întors capul și s-a uitat la mine. Eu l-am frecat la ochi, l-am tras de urechi și i-am pus frâul

pe cap. Apoi, încălecând, am luat colivia cu pasărea măiastră, care era în pridvor.

— Tu ai luat pasărea măiastră? întrebă împăratul; tu ești fiul meu pe care toată lumea îl crede pierdut?

— Așa e, tată.

Și după ce sărută mâna împăratului, îl rugă să trimită după găinăreasă. După ce veni ea, ciobanul zise:

— Asta este fata de care ți-am spus.

— Cum se poate? răspunse împăratul. Dar cum a ajuns găinăreasă?

— Asta ți-o va spune ea; eu nu știu. Și așa cum ziceam, începu el a povesti, după ce am luat colivia și am rupt-o la sănătoasa cu armăsarul de la zmei, începură să necheze ceilalți cai de ți se făcea părul măciucă. Atunci, zmeii se luară după mine, și fugi, și fugi, până ce am ajuns la tovarășul care mă aștepta; dacă nu era el, puneau zmeii mâna pe mine și cine știe ce se alegea de capul meu. Tovarășul meu însă întinse mâna și răcni odată la ei: „Stați!” Iar ei nu mai făcură niciun pas înainte, de parcă ar fi fost din piatră de când lumea. În cele din urmă, am plecat cu tovarășul meu și cu pasărea; iar zmeilor le-am dat înapoi calul pe care-l luasem de la ei.

Ajungând la palatele celorlalți zmei, fata ne aștepta în poartă; plesni de trei ori cu un bici, și tot palatul se făcu un măr, pe care-l luă cu ea; iar eu am apucat-o de mijloc și pe-aici ți-e drumul.

Dar zmeii, când au prins de veste, au pornit c-o falcă în cer și cu una-n pământ, răcnind de-ți îngheța sângele-n vine. Eu mi-am făcut curaj, am dat pinteni calului și împreună cu tovarășul meu fugeam ca vântul; zmeii însă veneau ca gândul. Dacă văzu tovarășul meu că nu este chip a scăpa cu fața curată, îi transformă în stane de piatră. Iar noi ne-am urmat călătoria până la moșia vulpoiului. După ce ne-am odihnit și i-am mulțumit Domnului, l-am întrebat ce însemnau acele stane de piatră. Atunci, el îmi zise:

— Aceștia sunt frații tăi. Ei, în loc să facă așa cum ai făcut tu, să primească rugămintea mea cu dragoste, au asmuțit ogarii la mine, iar eu i-am împietrit.

— De dragul meu, te rog, i-am zis eu, fă-i iar oameni cum au fost.

— Mi-e dragă prietenia ta, răspunse el, și de aceea îți fac voia, dar o să-ți pară rău.

Și deodată pietrele se scuturară și frații mei rămaseră uimiți dinaintea noastră.

Ne-am luat ziua bună de la tovarășul meu și am plecat să ne întoarcem acasă. Dar frații mei puneau deja ceva la cale împotriva mea.

— Frate, îmi ziseră ei, am obosit de atâta drum; este căldură mare; hai aici la un iaz pe care îl știm noi, să bem puțină apă, să ne răcorim!

